

**Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики»
Дніпропетровської обласної ради»**

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА ЕТНОГРАФІЯ»**

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 4**

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. Навчальна дисципліна «Регіональна етнографія» є обов'язковим компонентом циклу професійної та практичної підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти «магістр». Актуальність предмета визначається необхідністю глибокого вивчення витоків та розвитку культури людей, представників української нації, їх унікальних традицій, звичаїв, обрядів, у тому числі характерних для південних теренів. В рамках курсу розглядаються такі питання, як джерела та методи вивчення давніх пам'яток культури регіону; історичний розвиток матеріальної та духовної культури українського етносу в її загальнонаціональному та локальному масштабах.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах курсу здобувачі другого рівня вищої освіти «магістр» формують компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою Дніпровської академії музики.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК 3 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7 Здатність до міжособистісної взаємодії.

Фахові:

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Кількість кредитів ЄКТС – 5, курс – перший, семестри 1 – 2, загальний обсяг – 150 годин, з них практичних – 76 години, самостійних – 74 годин.

МЕТОЮ викладання навчальної дисципліни «Регіональна етнографія» є формування у майбутніх фахівців сучасного творчого мислення на основі знань методологічних засад вивчення фольклору, засвоєння знань щодо виникнення і формування українського етносу, визначення його місця в етнічній картині світу; ознайомлення з матеріальною і духовною культурою українського етносу, його психологічними особливостями, концентрування уваги на місцевих особливостях функціонування.

По закінченні курсу студенти повинні: володіти методами опрацювання етнологічної, архівної та музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах, демонструвати теоретичні, культурно-історичні знання з науки етнографії.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 1. Визначати стилеві і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Регіональна етнографія» вивчається на першому курсі (I–II семестри) та є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання з дисципліни отримані в курсі дисципліни «Україна: історія та сучасність», «Етномузична культура України», «Етномузикознавство», «Розшифровка фольклору». «Регіональна етнографія» пов'язана з вивченням наступних дисциплін циклу професійної підготовки: «Етномузикознавство: теорія і практика», «Магістерська (кваліфікаційна) робота».

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Регіональна етнографія» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Інформаційно-узагальнюючий метод, пояснювально- стимулюючий, збирання інформації, метод міжпредметних зв'язків, метод жанрової атрибуції, аналітичний метод, метод розшифровки фольклорних експедицій.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.

Тема 1. З історії української та регіональної етнографії. Діяльність етнографічних осередків.

Тема 2. Розвиток етнографії та фольклористики у Катеринославській губернії: персоналії, науковий доробок, архівні джерела.

Тема 3. Етнографія українського народу на різних етнічних територіях: традиційні хати, одяг, їжа, прикладне мистецтво, обряди.

Тема 4. Етнографічні особливості нашого краю (XIX – XXI ст.).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. До контрольних заходів відносяться поточний та підсумковий контроль. Основними формами контролю знань є опитування, перевірка самостійних робіт студентів та їх захист на занятті. **Поточний контроль** передбачає перевірку поточних завдань, відпрацювання академічних заборгованостей. **Підсумковий контроль** – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється наприкінці II семестру у формі проведення заліку в обсязі навчального

матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила ігри»). Курс передбачає самостійну роботу та роботу у колективі. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Борисенко В. Українська етнологія. К.: Либідь, 2007. 400 с.
2. Вовк Федір Студії з української етнографії та антропології: *нова редакція* / передм. О. Таран; прим. О. Таран, С. Маховської, Ю. Буйських; упорядн. О. Савчук. Харків : Видавець Савчук О. О., 2015. 464 с.
3. Етнографія українців: навчальний посібник / за ред. проф. С. А. Макарчука; вид. 3-є, перероб. і доп. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 711 с.
4. Ігнатенко І. Етнологія для народу. Харків: Видавництво КСД, 2016. 319 с.
5. Ігнатенко І. Жіноче тіло у традиційній культурі українців. Харків: Видавництво КСД, 2016. 224 с.
6. Ігнатенко І. Народна медицина і магія українців. Харків: Видавництво КСД, 2016. 319 с.
7. Ігнатенко І. Чоловіче тіло у традиційній культурі українців. Харків: Видавництво КСД, 2016. 224 с.
8. Ігнатенко І. Шлюбно-сімейні стосунки. Харків: Видавництво КСД, 2017. 240 с.
9. Українські традиції. Упорядник: О.В. Ковалевський. Харків, 2011.
10. Кушнір В. Г., Петрова Н. О., Пономарьов В. М. Нариси традиційної культури українців Одещини (Миколаївський р-н). Одеса: СМІЛ, 2010. 392 с.
11. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ: Лілея–НВ, 2004. 559 с.
12. Тиводар М. Етнологія. Львів: Вид-во «Світ», 2004. 624 с.
13. Українські традиції / упоряд. і авт. передм. О. В. Ковалевський. Харків: Фоліо, 2007. 573 с.
14. Хрящевська Л.М. Загальна етнографія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії та права. Миколаїв : Іліон, 2013. 259 с.

Додаткова

1. Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків : Дельта, 1993. 256 с.
2. Білий В. Лоцманські пісні. *Дніпровські лоцмани* : нариси з історії та історіографії (Пам'яті Анатолія Васильовича Бойка присвячується). Херсон, 2012. С. 338–340.

3. Верменич Я. Південна Україна на цивілізаційному пограниччі / Відп. Афанасьев-Чужбинский А. С. Поездка на Днепровские пороги и на Запорожье. *Хроніка 2000*. К., 20 С.421–498.
4. Білий В.В. Минуле етнографії на колишній Катеринославщині та її сучасні завдання. *Археологічний збірник Дніпропетровського краєзнавчого музею*. Дніпропетровськ, 1929. Т. 1. С. 235–260.
5. Быков Н.В. Малорусский поэт и этнограф Ив. Манжура (биографическая заметка). *ДнМ*. 1900. №10.
6. Г.А.Залюбовский (некролог). *Приднепровский край*. 1898. №11.
7. Данилов В. В. Из прошлого Екатеринославской этнографии. ЛЕУАК. Вып. 10.Екатеринослав. 1915. С.182–188.
8. Іваннікова Л.В. Невтомний Катеринославський етнограф (Григорій Антонович Залюбовський). *Борисфен*, 1998. №2. С. 9–10.
9. Іваннікова Л.В. Фольклористична діяльність Григорія Залюбовського. *НТЕ*. 1998. №5–6. С.125–129.
- 10.Іваннікова Л.В. Григорій Залюбовський (1836–1898). *Народознавство*. 1995. №22–23.
- 11.Майдачевский А.Л. Г.А.Залюбовский (некролог). *КС*. 1900. №1.
- 12.Маріна З.П.Етнографічні студії Г.А.Залюбовського. *Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті* Д.:Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2008. Вип. 6. С.161–171.
- 13.Новицький Я.П. Твори: У 5 т. Запоріжжя: ПП"АА Тандем", 2007.
- 14.Олійник-Шубравська М.М. Яворницький. Життя, фольклорно-етнографічна діяльність. К.: Наук. думка, 1972.
- 15.Савчук В.С. До історії виникнення Катеринославського наукового товариства. *Український історичний журнал*. 1993. №10. С. 118–120.
- 16.Сочинский П. Памяти Григория Антоновича Залюбовского. *ДнМ*. 1899. №2. С.53.
- 17.Степовий В. Пам'яті Г.А.Залюбовського, українського етнографа з Катеринославщини. *Днів*. 1913. №2. С.17–21.
- 18.Яворницький Д.І. Твори. Т.1,3,7, 8. К.-Запоріжжя.2000 .